

πέξι μας, και να τα τυφλώνωμεν με τὰ λαίμαργα πηρούνια μας, και να τὰ κατασπαράζωμεν ὡς καννίβαλοι... Ἄ, μὰ δὲν μ' ἐνθουσιάζει διόλου αὐτὴ ἡ ἱστορία, και ἔσον ὀλίγον φυτοφάγος και ἂν εἶμαι, σὰς βεβαιῶ ὅτι τὸ τραπέζι τοῦ Πάσχα, με τ' ὀλόκληρον ἀρνί, εὐχαρίστως θὰ τὸ καταργούσα.

Τὸ ἔθιμον, ναί. Καί ὅμως πόσα δάκρυα, κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν, δὲν μοῦ ἐστοίχισεν αὐτὸ τὸ ἔθιμον! Ἐνθυμούμαι ὅτι ὁ πατέρας μου, κἀθε χρόνον, συνήθιζε νὰ μᾶς ἀγοράζῃ ἓν ἀρνὶ ζωντανόν, στολισμένον με κορδέλλες και με χρυσόχαρτα... Ὀλόκληρον ἡμέραν ἐπαίζαμε μαζί του εἰς τὸ περιβόλι. Τὸ ἀγαπούσαμεν, ὅπως συνήθως τὰ παιδάκια ἀγαποῦν τὰ ἀρνάκια... Καί ἔπειτα, τὸ βράδυ, ἤρχετο ἕνας ἄγριος χασάπης, ἕνας δῆμιος, νὰ μᾶς τὸ ἀρπάξῃ ἀπὸ τὰ χέρια μας, ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μας, και νὰ τὸ σφάζῃ ἐμπρὸς μας!... Τί κλάμματα τότε και τί παραγμός!... Καί αὐτὰ ἦσαν τὰ προσόρτια τοῦ Πάσχα μας. Τέτοια σκηνή, ὦ,

σὰς βεβαιῶ, ὅτι τίποτε δὲν εἶχε τὸ εὐφρόσυνον, τὸ πασχαλινόν, τὸ παιδαγωγικόν... Καί ἀφότου ἔγινε κ' ἐγὼ πατέρα, φροντίζω νὰπαλλάττω τὰ παιδιά μου ἀπὸ μίαν τόσο ἀγρίαν σκηνήν, ἡ ὁποία ὅμως εἰς χιλιάδες ἑλληνικὰ σπιτία ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπαναλαμβάνεται κάθε χρόνον...

Ἴσως, ὅταν και σεῖς μεγαλώσετε, θὰ με μιμηθῆτε. Δὲν θὰ μεταβάλλετε τὸ σπίτι σας τὸ χριστιανικὸν εἰς σφαγεῖον, οὔτε τὴν παραμονὴν τοῦ Πάσχα. Εἰμποροῦμεν νὰ τρώγωμεν και κρέας ὅταν δὲν μᾶς φθάνουν τὰλλα ἀναίμακτα τροφίμα' ἀλλ' ἡ σφαγὴ ἄς γίνεται τουλάχιστον μακρὰν μας, και εἰς τὸ πολιτισμένον μας τραπέζι ἄς παρατίθεται τὸ κρέας ὅσῳ τὸ δυνατόν... Ψιλοκομμένον, μετημφισμένον και ἀγνωρίστον. Ὅχι, πρὸς Θεοῦ, ὀλόκληρα σφάγια, με κρανία, ὑπενθυμίζοντα εὐωχίας Καννιβάλων! Οἱ νέοι ἄνθρωποι, τῆς μεγάλης ἠθικῆς και τῆς εὐαισθησίας, αὐτὰ τὰπρόκρουσιν...
Σὰς ἀσπάζομαι

ΟΝΕΙΡΑ

Σκοτεινίαισε τ' ἀστέρια με κυττάζουν
Ψηλά πὸ τὸν γαλάζιον οὐρανόν,
Και κάθε τους ματιὰ μὲς' ἐστὴν ψυχῇ μου
Χαράζει κ' εἶα δρόμο φωτεινόν.

Κυττάζοντας ἐκεῖ ψηλά ξεχνιοῦμαι
Και πλέω χιλια διειράτα γλυκά,
Ποῦ φέγγουνε, ἀστέρια διαμαντένια,
Στὸν οὐρανὸ τῆς Νειότης μαγικά.

Ἀκτίνες μου χρυσές, νὰ σὰς συνάξω
Μὲς' ἐστὴν καρδίᾳ μου θέλω βιαστικά
Και ἐκεῖ βαθεῖα γιὰ πάντα νὰ φυλάξω
Μιὰ μοναχὰ λουριδα θεϊκία.

Μὰ τ' ἀφθυστα λαχτάρησα νὰ φθάσω,
Στὴν περὶ ψηλὴ ν' ἀνέβω κορυφή.
Ἄλλοιμονο! τὰ ὄνειρά σου σβύνουν
Πρὶν νὰ τοῖς δώσης γήϊνη μορφή!

ΜΕΛΕΠΟΜΕΝΗ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ

Η ΜΙΚΡΗ ΜΑΥΡΗ
ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ

[ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ Α. ΛΑΤΟΥΣΗ]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'. (Συνέχεια)

Ἡ πατριωτικὴ αὐτὴ ἀποτροφὴ ἤρκεσε νὰ παρηγορήσῃ και νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν κ. Φάμπρ και τὰ παιδιά της.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τίποτε δὲν ἐτάραξε τὴν εἰρήνην εἰς τὸν οἰκίσκον τῶν Γάλλων. Ὁ πιστὸς Ν' Γκόμας ἦτο πλέον προσεκτικὸς, ἡ Ὀδάλια πλέον ἀσφισιωμένη. Ἀλλὰ μετὰ μίαν ἐβδομάδα, ὁ Τζάκ ἔπεσεν εἰς τὸ κρεβάτι ἄρρωστος. Τὸν ἐπίασαν οἱ πυρετοὶ τοῦ τόπου. Ρίγη, ἀκολουθοῦμενα ἀπὸ ἰδρωτάς, τὸν παρέλυον, και αἱ δυνάμεις του μετ' ὀλίγον τὸν ἐγκατέλειψαν.

Ἰδιότροπος, ὅπως συνήθως οἱ μικροὶ ἄρρωστοι, δὲν ἤθελε νὰ τὸν περιποιηθῆται ἄλλος ἀπὸ τὴν Ὀδάλιαν. Εἶχεν ἕνα ὕφος ὡς νὰφθοῦσε τὴν ἀσθένειαν, και αὐτὸ τὸ ὕφος τῆς ἀραπίνας ἔκαμνε τὸν Τζάκ νὰ λέγῃ:
— Ὅταν ἡ Ὀδάλια μπαῖνη ἀπὸ τὴν πόρτα, ἡ ἀρρώστεια μου φεύγει ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Και πρὸς τὴν Ὀδάλιαν ἔλεγε:
— Κάθησε στὰ πόδια τῆς ψάθας μου και πές μου παραμῦθια τῶν Μαύρων.

Ἡ Ὀδάλια τότε τοῦ διηγείτο ἕνα σωρὸ ἱστορίας, ἄλλας ἀπλᾶς και συγκινητικᾶς, ἄλλας δὲ ἀστείοντάτας. Καί ὅταν ἐτελείονε τὴν διήγησιν, ἐσηκώνετο, ἐπρόβαλλε τὰ χέρια ἐμπρὸς εἰς σχῆμα κύκλου, και ὑπεκλίνετο βαθύτατα ἐνώπιον τοῦ Τζάκ.

— Δός μου τὸ χέρι σου Ὀδάλια, τῆς εἶπε μίαν ἡμέραν ὁ νεαρὸς τῆς κύριος, συγκεκινημένος ἀπὸ τὸ παραμῦθι της.

— Ἄ! εἶπεν ἐκείνη, εἶνε μαῦρο.

— Δός μου το, τῆς εἶπεν ὁ Τζάκ, τὸ χέρι σου εἶνε χέρι μαύρης, ἀλλὰ ἡ καρδία σου εἶνε καρδία λευκῆς.

ΔΥΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙΑ
[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΔΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Ἡ Μίνα κλαίει.

— Τί ἔχεις, Μίνα μου; τὴν ἐρωτᾷ ἀνήσυχη ἡ μαμμά της.
— Τίποτα, μαμμά, ἀπάντᾳ ἡ Μίνα.
— Μὰ γιατί κλαῖς λοιπόν;
— Ἔτσι!

Και ἡ Μίνα κλαίει, κλαίει, κλαίει.
Πῶς μπορεί νὰ κλαίῃ ἕνα παιδί, ἔτσι, χωρὶς νὰ ἔχῃ τίποτα, χωρὶς νὰ τοῦ ἔκαμαν τίποτα;... Ἡ μητέρα ξαναρωτᾷ:

— Μὴ σοῦ πονῆ τὸ δοντάκι;
— Ὅχι!! ξεφωνίζει ἡ Μίνα.
— Μὴ σοῦ πονῆ ἡ κοιλίτσα;
— Ὅχι!!!
— Μὴ σοῦ πονῆ τὸ αὐτάκι;
— Ὅχι!!!

Και ἡ Μίνα κλαίει, κλαίει ἀκόμη πιὸ πολύ.
Νὰ σὰς πῶ λοιπὸν ἐγὼ τὸ μυστικόν; — Ἡ Μίνα κλαίει γιὰ τὴν πονεῖ τὸ δοντάκι της.— Μπᾶ! θὰ πῆτε, και γιὰ τὸ δὲν τὸ λείει τῆς μαμμάς της; νὰ τῆς κάμη κανένα γιαιτρικόν, νὰ τῆς περάσῃ; — Μὰ νά, ἴσα-ἴσα γι' αὐτὸ δὲν τὸ λείει!

Ἡ Μίνα φοβᾶται τὰ γιαιτρικά, φοβᾶται τοὺς γιαιτρούς. Φοβᾶται μὴ τῆς τὸ βγάλουν και πονέσῃ, φοβᾶται μὴ τῆς βάλουν κανένα γιαιτρικόν και τὴν κάμη... Γι' αὐτὸ τὸ κρύβει ὅσο μπορεί. Ὅσο ὁ πόνος της εἶνε μικρὸς, τὸν ὑποφέρει, ζαρωμένη σὲ μίαν ἄκρη. Ἀμα ὁ πόνος μεγαλόνῃ, ἀρχίζει τὰ κλάμματα. Ποτὲ ὅμως δὲν λείει τί ἔχει, και ἡ καυμένη ἡ μαμμά της πάει νὰ τρελάθῃ.

Ἐπειτα... τὰ κλάμματα παύουν. Τὸ δοντάκι περνᾷ μονάχο του. Ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ πολλὰς ὥρες, και ἀπὸ πολλὰ κλάμματα, και ἀπὸ πολλὰ βάσανα. Πολλὰς φορές, ὀλόκληρη νύκτα ἡ Μίνα δὲν μπορεί νὰ κοιμηθῇ, και κρατᾷ ἀγρυπνὴ και τὴ μαμμά της.

Αὐτὰ κάμνει ἡ Μίνα. Εἶνε τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ δύο κοριτσάκια. Τὸ ἄλλο; Εἶνε ἡ Λελέ. Ἀλλὰ τί κάμνει ἡ Λελέ, θὰ σὰς τὰ πῶ μεθαύριον.

Η ΤΡΙΣΕΥΓΕΝΗ

— Πές μου δικό σου. Προσπάθησε, Ὀδάλια, νὰ βγάλῃς κανένα ἀπὸ τὸ νοῦ σου.

Εἶχε ξημερώσῃ. Ἡ Ὀδάλια ἔπρεπε νὰ φύγῃ. Στενοχωρημένη, εἶπε:
— Τότε θὰ σοῦ πῶ ἕνα μικρὸ.

— Μικρὸ και ὠραῖο.

— Μιὰ φορά, ἤρχισεν ἡ Ὀδάλια, ἦταν ἕνας μικρὸς Λευκὸς Ἀρχηγὸς ἀρρωστος. Καί δὲν ἤθελε νὰ τὸν περιποιηθῆται ἄλλος ἀπὸ τὴ μαύρη του σκλάβη. Ἡ σκλάβᾷ περιποιεῖτο τὸν κύριόν της με ὄλην της τὴν καρδίαν, δὲν κατόρθωνεν ὅμως και νὰ τὸν γιαιτρέψῃ. Ἀλλὰ πῶς νὰ τὸν γιαιτρεῖ, ἀφοῦ ποτὲ ὁ κύριός της δὲν τὴν ἄφινε νὰ βγῆ ἔξω γιὰ νὰ τοῦ φέρῃ τὰ χρειαζοῦμενα γιαιτρικά; Μιὰ μέρα λοιπὸν, τὴν ὥρα ποῦ ὁ μικρὸς Λευκὸς Ἀρχηγὸς ἐκοιμάτο, ἡ σκλάβη ἔφυγε κρυφά, γιὰ νὰ τοῦ φέρῃ καλά γιαιτρικά...
Ἐδῶ ὁ Τζάκ τὴν διέκοψε και ἠρώτησε:

«Ἡ σειρά σας τώρα νὰ ἐργασθῆτε και νὰ με πᾶτε ἐκεῖ ποῦ θέλω!...»
(Σελίς 150, στ. γ')

— Καί ἔπρεπε νὰ πάη μακρὰ; — Λιγάκι... ὄχι ὅμως πολύ... γιὰ τὴν περπατοῦσε γρήγορα...

— Ἐξακολουθῆσε, Ὀδάλια.

— Ἐφυγε λοιπὸν χαρούμενη, γιὰ τὴν πῆγαινε νὰ βρῆ τὰ γιαιτρικά τοῦ ἀγαπημένου της κυρίου... Ἐπρεξε εἰς τὸ ποτάμι, μπῆκε εἰς τὴν βάρκα, ἔπιασε τὸ κουπί, βγήκε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, πέρασε βουνά και λαγκάδια, κατέβηκε σὲ ρεμματιές...
— Ὅλ' αὐτὰ ἐνῶ ὁ κύριος της ἐκοιμάτο; ἠρώτησεν ὁ Τζάκ κλείων τὰ βλέφαρα.

— Νά, ναί... ὄλη τὴν ὥρα ὁ κύριός της ἐκοιμάτο.

Και με τὰς λέξεις αὐτάς, ἡ Ὀδάλια ἔκαμε νεῦμα εὐλογίας και ἀποχαιρετισμοῦ πρὸς τὸν κοιμώμενον Τζάκ, και ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν οἰκίσκον, χωρὶς νὰ τὴν ἰδῇ και νὰ τὴν σταματήσῃ κανεὶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Θάγετε, Ὀδάλια!..

Μὲ τὸς μύτες τῶν ποδιῶν, ἡ μικρὰ μαύρη διέσχισε τὸν κῆπον, ἐκρύφθη ὀ-

πίσω ἀπὸ τοὺς θάμνους και ἔφθασεν εἰς τὸ δάσος. Ἀπὸ ἐκεῖ διηυθύνθη εἰς τὸν ποταμόν. Μόλις ἔφεγγεν ἡ αὐγὴ. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δένδρα ἐφαίνοντο λάμψεις ὠχραὶ ἀκόμη και λευκαί, ὡς πτέρυγες ἀγγέλων. Ἡ Ὀδάλια ἐπέσπευσε τὸ βῆμα. Δρόμος χαραγμένος δὲν ὑπῆρχε. Πότε ἠναγκάζετο νανοίγη δρόμον με τὸ μπαστοῦνι τοῦ Τζάκ, καλὰμὶ εὐλύγιστον και στερεόν, ποτὲ διέσχισε με τὸ σῶμά της τοὺς πυκνοὺς θάμνους, ἐλαφρὰ ὡς ἡ γελεδὼν ὅταν σχίξῃ τὸν ἄερα. Δύο ὥρας ἐπερπάτησεν ἔτσι μέσα εἰς τὸ δάσος, ὅταν εἶδεν ἔξαφνα ἐμπρὸς της μεγάλην ἔκτασιν ὕδατος. Ὁ Ὀγκοβὲ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἦτο πλατὺς ὡς θάλασσα. Μόλις διεκρίνετο ἡ ἀντίπεραν ὄχθη τοῦ μεγάλου ποταμοῦ. Ἐκύτταξεν, ἠεροόσθη... Σιωπὴ και ἐρημία. Ἐστάθη προσεκτικὴ και εἰς τὸν παραμικρότερον κρότον και εἰς τὴν ἀμυδροτέρην σκιάν. Τίποτε! ἄκρα σιγὴ, τελεία ἐρημία. Ἐκάθησεν ὥραν πολλήν εἰς τὸν κορμὸν ἐνὸς δένδρου περιμένουσα. Καί τέλος διεκρίνετο, ἐκεῖ, εἰς τὴν μακρυνὴν στροφὴν τοῦ ποταμοῦ, μίαν ἀσύλληπτον σκιάν. Ἡ σκιά ἐπροχώρει και ὀλονὲν διεγράφετο καθαρότερα. Ἦτο τὸ πύργον, τῆς ὁποίας ἐπέβαινον Μαῦροι. Ἡ Ὀδάλια ἔβλεπεν ὅτι ἦσαν πολλοί, ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦσε νὰ τοὺς μετρήσῃ.

Πῶς νὰ κάμη ὅστε νὰ τὴν ἴδουν και νὰ

τὴν ἀκούσουν; Διότι βέβαια θὰ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὴν μέσην τοῦ ποταμοῦ... Εἶχε πάρῃ ὅμως μαζί της τὴν σφυρίκτραν τοῦ Τζάκ, μικρὰν σφυρίκτραν με ἕχον δέξυν. Θὰ ἐσφύριζε και ἔπειτα θὰ τὴν ἐκροπτε, διὰ νὰ μὴ τῆς τὴν κλέψουν.

Ἡ πύργον πλησιάζει. Οἱ ναῦται της κωπηλατοῦν δυνατὰ και φαίνονται βιαστικοί. Θὰ σταματήσουν ἀρά γε διὰ νὰ τὴν πάρουν; Καί ἂν οἱ Μαῦροι ἐκεῖνο ἦσαν οἱ Παχουμήδες; Δυστυχία της! Διότι οἱ Παχουμήδες ποῦ περνοῦν συχνὰ τὸν Ὀγκοβὲ, εἶνε ἀνθρωποφάγοι!.. Ἀδιάφορον! Θὰ ἐπήγαινε ἐτὴν τύχη. Καί ἡ Ὀδάλια ἀναβάνει εἰς μικρὸν ὕψωμα, τὸ ὁποῖον εἶχε σχηματίσῃ μόνη της σωρεῦσασα χῶμα, και ἀρχίζει νὰ σφυρίξῃ.

Τὰ σφυρίγματα εἶνε δυνατὰ και πρέπει νὰ ἠκούσθησαν ἀπὸ τὴν πύργον διότι δύο-τρία μαῦρα κεφάλια στρέφονται πρὸς τὸ μέρος ὅπου στέκεται ἡ Ὀδάλια. Φαίνεται ὅμως, ὅτι δὲν διακρίνουν καλά ἀπὸ ποῦ ἔρχεται ὁ ἀσυνείθιστος ἐκεῖνος ἤχος... Τὸ σῶμα τῆς Ὀδάλιας δὲν διαγράφεται ἀρκετὰ κα-

